

Міністерство освіти і науки України

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Юридичний факультет
Кафедра процесуального права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра організації судових та правоохоронних органів

Німецько-українське об'єднання юристів

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної науково-практичної конференції

18-19 жовтня 2018 року
м. Чернівці

УДК 347.9(477)(08)

C91

Редакційна колегія:

Щербанюк Оксана Володимирівна, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (*голова*);

Москвич Лідія Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувача кафедрою організації судових та правоохоронних органів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Остафійчук Людмила Аурелівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Бутирська Ірина Анатоліївна, кандидат юридичних наук, асистент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Савчин Неля Миколаївна, кандидат юридичних наук, асистент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Турман Наталя Омелянівна, кандидат юридичних наук, асистент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Цибуляк-Кустевич Анна Степанівна, кандидат юридичних наук, асистент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (*відповідальний секретар*).

Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в

C91 ***Україні***: Матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 18-19 жовтня 2018 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці, 2018. 392 с.

До збірника увійшли матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні» (Чернівці, 18-19 жовтня 2018 р.).

Оргкомітет не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалу, що подано у рукописах. Для науковців, аспірантів та студентів.

УДК 347.9(477)(08)

Вип. 2. С. 227–232.

7. Чудик Н. Реформування судової влади в Україні. *Актуальні проблеми правознавства*. 2016. Вип. 4. С. 97–100.

Остафійчук Людмила Аурелівна
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри процесуального права
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(м. Чернівці, Україна)

ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ СЛУЖБИ СУДОВИХ РОЗПОРЯДНИКІВ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОРЯДКУ У СУДІ

У кожному суді діє служба судових розпорядників, на яку Законом України «Про судоустрій і статус суддів» покладено забезпечення додержання особами, які перебувають у суді, встановлених правил, виконання ними розпоряджень головуючого в судовому засіданні (ч. 1 ст. 159).

Важливу роль у забезпеченні судовими розпорядниками встановленого порядку для проведення судових засідань відіграє ділове співробітництво з правоохоронними органами, які реалізують свої повноваження відповідно до законів та інших підзаконних нормативно-правових актів. Діяльність кожного з цих органів носить самостійний характер. Разом з тим, складність і багатоаспектність вирішуваних питань, наявність спільних завдань і цілей щодо забезпечення нормальної діяльності суддів при здійсненні правосуддя вимагають єдиних, узгоджених зусиль, поєднання сил, засобів, методів, властивих цим органам, інакше кажучи, взаємодії.

Термін «взаємодія» є похідним від терміну «взаємний», тобто такий, що впливає один на одного, спільний, такий, що стосується обох [4, с. 50]. Взаємодія в органах внутрішніх справ, на думку К. К. Єрмакова, це заснована на законах та підзаконних актах, узгоджена за метою, місцем та часом діяльність різних ланок системи органів внутрішніх справ щодо охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю [1, с. 4]. В галузі кримінального процесу та криміналістики взаємодія розглядається як погоджені щодо мети, місця і часу спільні дії [3, с. 13].

Отже, під взаємодією необхідно розуміти засновану на законах та інших нормативно-правових актах спільну і узгоджену в просторі, часі, за місцем і метою діяльність Служби судових розпорядників, судових та інших державних органів щодо забезпечення встановленого порядку діяльності судових органів.

Взаємодія Служби судових розпорядників із Службою судової охорони, Національною поліцією України та Національною гвардією України в забезпеченні встановленого порядку діяльності судів має здійснюватися шляхом розробки і прийняття відповідних документів (наказів, інструкцій, комплексних і цільових програм, договорів, угод, планів), якими визначаються пріоритетні напрямки, форми, методи, терміни спільних дій; проведення міжвідомчих нарад, семінарів; здійснення узгоджених заходів щодо підвищення професійної кваліфікації співробітників; обміну позитивним досвідом роботи; проведення спільних заходів і т.д.

Основними завданнями взаємодії є:

забезпечення в судах безпеки суддів, присяжних, працівників суду, учасників процесу і свідків;

своєчасне, швидке і ефективне виконання розпоряджень голови суду, а також судді або головуючого у судовому засіданні, пов'язаних з дотриманням порядку в залі судового засідання;

виконання рішення суду, головуючого судді про застосування до порушників порядку при проведенні судового засідання заходів процесуального примусу у вигляді видалення із зали судового засідання;

забезпечення охорони нарадчих кімнат і судових приміщень у робочий час;

перевірка підготовки залів судових засідань, забезпечення доставки до місця проведення судового процесу судової справи, речових доказів та інших документів і їх збереження тощо;

підтримання громадського порядку в судових приміщеннях;

узгодження дій з військовослужбовцями військової частини (підрозділу) з конвоювання осіб, які утримуються під вартою, з питань їх охорони та безпеки;

попередження і припинення злочинів та правопорушень;

виявлення і затримання порушників встановленого порядку в залі судового засідання і передача їх правоохоронним органам;

проведення огляду громадян та їхніх речей у встановленому законом порядку.

Правильно організована взаємодія допоможе Службі судових розпорядників підвищити якість і ефективність своєї роботи, дозволить вирішувати поставлені завдання в короткі терміни і з меншими витратами сил і засобів.

Під принципами взаємодії розуміються основні засади, що визначають сутність, мету, зміст і форми ділового партнерства та забезпечують досягнення завдань, визначених законом і підзаконними актами.

Виходячи з нормативних положень і правозастосовної практики, яка склалася в сучасних умовах, в процесі реалізації своїх повноважень службою судових розпорядників, можна виділити наступні принципи взаємодії: верховенства права, законності; паритетності (рівності); довіри; плановості.

Принцип верховенства права під час взаємодії Служби судових розпорядників з іншими правоохоронними органами знаходить своє відображення в тому, що взаємодіючі суб'єкти не порушуватимуть права, свободи та законні інтереси фізичних та юридичних осіб, оскільки вони є найвищими соціальними цінностями, а, отже, неправомірне посягання на них не допускається в будь-якому випадку.

Принцип законності універсальний загально-правовий принцип, який полягає в безумовному виконанні взаємодіючими суб'єктами в процесі реалізації своїх повноважень законів та підзаконних нормативних актів. Взаємодіючі сторони не мають права виходити за межі своєї компетенції; планувати та проводити заходи, що не передбачені або заборонені відповідними нормативними актами; використовувати форми, засоби та методи, які не визначені чинним законодавством, або безпосередньо не впливають з нього. У процесі ділового співробітництва, в межах своєї компетентності взаємодіючі суб'єкти мають право вимагати дотримання чинного законодавства громадянами, посадовими особами, підприємствами, установами, організаціями.

Принцип паритетності (рівності) означає, що суб'єкти взаємодії хоча і виконують спільні завдання, однак при цьому не втрачають своєї самостійності, не підпорядковуються один одному, а мають рівні права при вирішенні всіх питань спільної діяльності.

Принцип довіри означає, що взаємодіючі суб'єкти володіють достатньою та достовірною інформацією про можливості один одного, цілі та завдання спільних заходів і ролі кожного при їх проведенні. Одночасно сторони зобов'язані суворо зберігати державну та службову таємницю, забезпечити конфіденційність, не допускати розголошення відомостей про спільні заходи, зберігати та у встановленому порядку реалізовувати отриману інформацію і матеріали.

Принцип плановості передбачає попереднє узгодження поточного та перспективного планів спільної діяльності за напрямками взаємодії.

Зрозуміло, що наведений перелік принципів взаємодії не є вичерпним, адже незважаючи на різну компетенцію, лише спільними зусиллями Служба судових розпорядників, Служба судової охорони та правоохоронні органи можуть створити цілісну динамічну систему стійкості механізму забезпечення встановленого порядку при проведенні судового засідання та дотримання правил поведінки у суді.

Використані матеріали:

1. Ермаков К. К. Взаимодействие и координация в органах внутренних дел: лекция. М.: Акад. МВД СССР, 1971. 24 с.

2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення: 23.09.2018).

3. Порубов А. Н. Взаимодействие как процессуальная и профессиональная функция следователя, эксперта и органа дознания. *Вопр. криминологии, криминалистики и судебной экспертизы*. Минск, 1998. Вып. 13. С. 23–28.

4. Украинская советская энциклопедия. К.: Гл. ред. УСЭ, 1980. 559 с.

Романюк Павло Віталійович

кандидат юридичних наук,

асистент кафедри конституційного права України

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

(м. Харків, Україна)

ВИБОРНІСТЬ СУДДІВ: PRO ET CONTRA

Вкрай низький рівень довіри до органів державної влади зумовив події 2013-2014 рр. в Україні, після яких активізувалися процеси реформування конституційно-правового законодавства, в тому числі і з питань, що стосуються діяльності судової влади. Попри це, навіть після започаткування конституційної реформи у сфері правосуддя, рівень довіри до суду залишається незадовільним (за результатами опитування, проведеного ГО «Відкрита Україна» серед громадян України в межах Проекту «Відкритий Суд» у грудні 2016 року лише 37 % громадян, які приймають участь у судових процесах довіряють судовій системі). Зазначений стан речей також зумовлений недовістю інституту присяжних. У зв'язку з цим, доктор права, професор Університету імені Вашингтона та Лі (США) Джеймса Молітерно в ході I Харківського міжнародного юридичного форуму зазначив, що відсутність суспільної довіри до судової гілки влади не сприяє здійсненню справедливого судочинства. Все це, в черговий раз, актуалізує дискусію щодо інституту виборності суддів зі всіма його перевагами та недоліками.

Стаття 5 Конституції України визначає, що носієм суверенітету та єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Виходячи з цього та враховуючи зміст статті 6 Конституції України, народ здійснює владу, в тому числі і через органи судової влади. Однак наразі він лише опосередковано (через інші органи державної влади) впливає на формування складу судів.

Практика безпосереднього обрання суддів народом є малопоширеною у світі, зокрема вона застосовується в деяких кантонах Швейцарії та окремих штатах США [1, с. 117].

Враховуючи вітчизняний досвід функціонування в радянській Україні інституту виборності, так званих народних суддів, у зв'язку з профанацією справжніх виборів суддів сформувався скептичне ставлення до цього інституту ставлення.

Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні

Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції

18-19 жовтня 2018 року
м. Чернівці

Контакти:

Кафедра процесуального права
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Адреса: 58000, м. Чернівці, вул. Університетська, 19
Тел. +38 (0372) 58-47-56
Електронна адреса: justicelawdep@chnu.edu.ua

Папір офсетний. Формат 60x84/8.
Ум. друк. арк. 45,57. Зам. № 142. Тираж 165 прим.
Виготівник: Яворський С. Н.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ЧЦ №18 від 17.03.2009 р.
58000, м. Чернівці, вул. І. Франка, 20, оф.18, тел. 099 73 22 544